Autor: PhDr. Josef Smolík

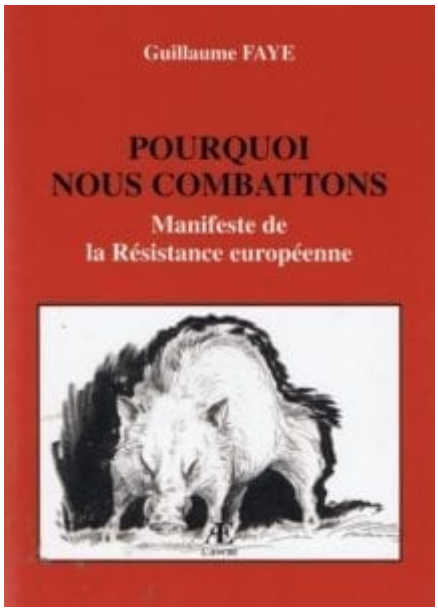

Guillame Faye: *Proč bojujeme. Manifest evropského odporu. Metapolitický slovník*. Praha: Délský potápěč, 2016, 278 s. ISBN 978-80-906390-0-3.

Kniha Guillama Faye s poměrně komplikovaným názvem *Proč bojujeme. Manifest evropského odporu. Metapolitický slovník*, kterou vydalo vydavatelství Délský potápěč, zaslouží pozornost jak sociologů, tak politologů, žurnalistů, environmentalistů, psychologů a v neposlední řadě i psychiatrů. Kniha je především výpovědí o myšlenkovém zázemí současné francouzské nové (krajní) pravice, kdy v mnoha argumentačních rovinách navazuje na Alaina de Benoista a další představitele (zmínit lze například Charlese Champetiera, Jean-Clauda Vallu či Michel Marmin) Sdružení pro výzkum a studium evropské kultury (Groupement de recherche et d'études pour la civilisation européenne, GRECE, založeno již 1969).

Guillaume Faye patří k významným teoretikům francouzské nové pravice, který je zmiňován jak v prostředí tzv. identitářské krajní pravice, tak i v prostředí konzervativních politických kruhů. Nutno také podotknout, že kniha byla ve francouzském vydání již publikována v roce 2000, což do jisté míry vyvolává dojem, že Faye má dobré prognostické schopnosti, které aplikuje v mnoha oblastech, včetně sociologie, energetiky, politiky, mezinárodních vztahů, bezpečnostních studií, kulturálních studií, interkulturní psychologie atd.

Charakteristickým znakem této monografie je její agitačně-propagandistický apel, který autor nikterak nezastírá. Kniha je složena ze tří částečně provázaných celků, kterým předchází úvod, kde autor definuje východiska knihy a zaujímá jednoznačné postoje konvenující současným „identitářským hnutím", které v následující kapitole blíže rozpracovává. I proto nepřekvapí, že první předmluvu knihy napsal představitel české Generace identity Adam Berčík, který oceňuje právě prognostické schopnosti G. Faye, které jsou v opozici vůči

předchozím konceptům Alana de Benoista, tradičního předáka a vůdčí osobnosti GRECE.

Druhou, obsáhlejší předmluvu napsal vydavatel knihy vystupující pod pseudonymem Karel Veliký. V této předmluvě je zodpovězena otázka „proč bojovat“. Podle vydavatele je to proto, že „Evropě, která je jako geografický i kulturní prostor po tisíciletí půdou našich národů, hrozí přenárodnění“ (s. 9). I z toho důvodu je text manifestu zaměřen především na stoupence „identitárního“ přístupu, kteří se zaměřují na hledání společných evropských kořenů a hodnot, nicméně vnímají i národní a regionální charakteristiky, jež specifickou „evropskou“ identitu utváří.

Třetí předmluva – přetištěna z německého vydání knihy – je z pera Pierra Krebse, který například filozofa J. Derridu označuje za etnomasochistu, stejně jako podobné sociální dekonstruktivisty, kteří „nejprve dekonstruují jazyk, aby poté verbálně zničili tradice, instituce a zákony, předstupně radikální dekonstrukce našich základních identitních determinací, aby zkrátka a dobře nakonec bez odporu uskutečnili vyhlazení národů a kultur“ (s. 15).

V samotném úvodu autor zcela jasně definuje své ideologické pozice, kdy konstatuje, že jsme „infiltrováni a kolonizováni jižními národy a islámem, a to plošně a v obrovském tempu“ (s. 21), přičemž Evropu Faye považuje za „nemocnou ženu světa“ (s. 21).

Další jeho výtka směřuje do řad „kolaborantů“, tj. mediálně-politické třídy a intelektuálů, kteří se podílejí na současné situaci v Evropě. Protože považuje za nezbytné utvoření nové ideologické platformy, která by byla hlavním základem argumentační linie nové doktríny, upozorňuje, že část manifestu bude koncipována jako slovník. I z toho důvodu, že jedině identitní myšlení lze považovat za jediný světonázor, který je „opravdu rebelský a disidentský“ (s. 23).

Kdo jsou pomyslní nepřátelé pro ideologickou platformu G. Faye? Především se jedná o představitele tzv. kosmopolitní ideologie, která je svázána s ultralevicí, jež je představována Danielem Cohn-Benditem a José Bóvém, kteří se prezentují jako „antiglobalisté“ tolerující jiné kultury a představující neomarxistický antiliberalismus. Faye také upozorňuje, že z velké části se diskutuje především o přístupech, které si zaslouží označení „pseudokritika systému“, kdy je kritizován „systém na okraji“, nikoliv v jeho „jádru“ (viz s. 25).

Kolonizace Evropy třetím světem podle Faye probíhá i z toho důvodu, že chybí jasná geopolitická, strategická, ekonomická, etnická a kulturní vize, která by byla založena na odporu a síle. Jednotlivé parciální vize (evolianismus, pohanství, charismatický katolicismus apod.) jsou dle Faye často pouze příčinami pro jednotlivé „zbytečné bratrské spory způsobující malicherné nevraživosti jednotlivým frakcí, které rozdělují a oslabují bojovníky, kteří by měli být jednotní a solidární“, což je v protikladu vůči sjednocenému nepříteli (s. 28). Toto frakcionářství rozděluje jedince, kteří „intuitivně mají stejný světonázor“, nicméně nemají stejný koncept, jednotící pojmy a nedovedou účinně vymezit frontovou linii.

V následující kapitole s názvem *Předběžné poznámky* autor definuje světovou historii

v podobě zápasů a konfliktů národů a kulturu, které spojuje s biologickou identitou, jež je spojována mj. s demografickou obnovou, specifickými tradicemi, kreativitou či kulturní osobitostí. Stabilita národa či kultury tak nejsou z pohledu Faye určovány hospodářskou, vojenskou ani politicko-strategickou nezávislostí, ale určujícím základem je především biokulturní identita (zcela je odmítnuta myšlenka integrace cizinců z mimoevropských kultur) a schopnost demografické obnovy. Od tohoto principu se odvíjí i další text, který kritizuje síly, které Evropu de facto rozložily zevnitř. Vina za současný stav je přisuzována maloměšťáckému individualismu, egalitarismu, sekularizaci, konzumnímu životnímu stylu (uspokojování zdánlivých materiálních potřeb), demografické sterilitě, „náboženství lidských práv“, feminizaci mužů (a obdivu ke kultu homosexuálů), kultu cizinců (xenofilii), etnomasochismu, politické korektnosti a kulturní atrofii. Dalším podstatným prvkem je také podřízená role ve vztahu k USA, kterým „kolonizace a islamizace vyhovuje“ (s. 35), stejně jako opatření na podporu imigrace a rezignace na kontrolu migračních pohybů či jejich kontroly. Faye také v souvislosti s otázkou „Proč bojujeme?“ konstatuje, že „každý národ je sám zodpovědný za svoji identitu a protože historie je hřbitovem národů a kultur“ (s. 33).

Na druhou stranu si Faye uvědomuje i slábnoucí vliv států, stejně jako klamný ideál kosmopolitní Evropy. Z toho všeho mu vychází jako vhodná strategie „evropský nacionalismus“ (viz s. 43). Dokonce píše, že mu je bližší idea „evropského národa“ než idea Francie, což je zajímavý pohled z nacionalisticky orientovaného prostředí. „Evropský národ“ však Faye pojímá etnicky, tj. Evropan je vnímán z perspektivy nativismu. Podmnožinou „identitární“ Evropy tak jsou národně uvědomělé národní celky (včetně Francie).

Z hlediska evropské geopolitiky Faye rozlišuje mezi nepřítelem, který je reprezentován islámem realizujícím kolonizaci, a hlavním soupeřem, což jsou USA, které se v mnoha případech spojují s islámem, tak jak se dělo například v roce 1999 v případě útoků NATO na Srbsko (viz s. 46). Toto spojenectví je ještě umocněno v hospodářské oblasti, kdy jsou americké zájmy vojensko-průmyslové logistiky USA pod vlivem islámských států majících vliv na obchod s touto komoditou. I proto navrhuje Faye orientaci Evropy na jadernou energii, která je však pod tlakem tzv. „ekologické“ lobby hrající „ropnou kartu“ (blíže viz s. 48). Faye v této souvislosti apeluje na rozvíjení jaderné energetiky a podporu alternativních zdrojů energie.

Z výše uvedených důvodů Guillaume Faye ve třetí kapitole s názvem *Strategické zásady* prosazuje utvoření geopoliticky, hospodářsky a etnicky silného „evrosibiřského spolku“ (Evrosibiře), který by byl schopen reagovat na tlak islámu i zahraniční politiky USA. Americká geopolitika se v Evropě projevuje například tím, že se snaží oslabit Rusko a Srbsko, stejně jako vyvolávat animozity mezi evropskými státy a Ruskem a předkládat Evropanům vizi multikulturní Evropy (se všemi enormními náklady pro – dle Faye – nemožnou integraci imigrantů). Další strategickou zásadou je zvrátit pokus o evropské „odzbrojení“ (především v podobě redukce jaderných zbraní) a odklon od spolupráce s NATO, které je vnímáno jako organizace pod americkým vlivem. Tato zásada se týká i hrozby z muslimsko-arabského světa, který se snaží o vlastnění atomových zbraní (chybně je jmenován Irák) středního doletu. Cíle pro fungující projekt budoucího Evrosibiře by tedy měly být: 1) vybudování dostatečně silného teritoriálního vojska, které by bylo připravené v případě vypuknutí rasové

či náboženský motivované občanské války; 2) vlastnění nezávislé kapacity jaderných zbraní s kompletním taktickým i strategickým potenciálem; 3) rozpuštění NATO a spojenectví evropských států s Ruskou federací; 4) uzavření kontinentálního spojenectví s Indií a Čínou; 5) diplomatická jednání s USA o povaze jejich zahraniční politiky vůči Evrosibiři; 6) dohodu s arabsko-muslimským světem bez polevení ostražitosti.

Pro Guillauma Faye představuje Evrosibiř dlouhodobý geopolitický cíl (či spíše doktrínu budoucnosti), který by realizoval politiku založenou na evropské identitě. Tato imperiální velkofederace se zdá být „pro ohrožené evropské národy poslední záchranou“ (viz s. 220).

Poslední částí knihy je *Metapolitický slovník*, který vysvětluje, propojuje a operacionalizuje jednotlivá hesla užitá v předchozí části knihy. Od běžně užívaných hesel typu „amerikanismus“, „aristokracie“, „demokracie“, „etnocentrismus“, „stát“ či „suverenita“ se Faye dostává k novým termínům a konceptům, které se snaží objasnit. Jedná se například o koncept „archeofuturismu“, který je definován jako „stav mysli, podle něhož bude budoucnost muset opět sáhnout po tradičních ctnostech a hodnotách a dialekticky překonat pojmy jako ‚modernita‘ a ‚tradice‘ (tradicionalismus)“ (s. 78). V této pasáži knihy je zřejmé, že Faye je ideový radikál, který upravuje obsah termínů užívaných v sociálních vědách do projekce „ideální společnosti“ a „idealistického boje“, kdy reálný stav západních demokracií označuje termínem oligokracie (vládou menšiny). Přestože se v předchozích pasážích rozchází s představou „bojovat za národ“ ve jménu účinnějšího boje „za Evrosibiř“ (coby ideál, vzor, cílovou představu, ale především mýtus), odvolává se na filozofa R. Ruyera v souvislosti s heslem „dlouhověký národ“, který má podle něj tyto kvality: demografickou sílu, výrazné uvědomění příslušející organicky rostlému národu, sounáležitost mezi jeho příslušníky a existenci obecně sdíleného duchovního ideálu (s. 94). Přesto Faye varuje před izolovaností národních států (s. 109), které nejsou samy schopny čelit svému ohrožení ze strany výše zmíněných nepřátel.

Kritika se dotýká i současných elit, které se rekrutují podle „korporátních nebo komerčních principů“ pod vlivem nepotismu, konexí, příslušnosti k nějaké lobby, klice, mafii, sociologické kastě či etnické skupině (s. 101).

Z hlediska strategie „jak bojovat“ se Faye zaměřuje především na kulturní (rozuměj proevropský) boj (který považuje za součást boje politického) proti „následujícím výzvám: amerikanizaci, islamizaci, afrikanizaci a také neoprimitivismu současné společnosti“ (s. 153). Faye za projevy neoprimitivismu považuje mj. šíření nevzdělanosti, rozmach spotřeby drog či systematické ohlupování mas audiovizuálnímu médii.

V samotném závěru knihy je konstatováno, že jednotlivé „povrchní nálepky“, které si dávají jednotlivé strany či skupinky, musí ustoupit společnému cíli, kterým je Evropa, proniknutá „pojmy identity, nezávislosti a moci“ (s. 260). Guillame Faye také konstatuje, že představitelé identitárních skupin musí vystupovat jako „předvoj odporu, avantgarda, jejíž střízlivě usuzující duch nevylučuje optimismus“ (s. 264).

Knihu lze hodnotit z mnoha pohledů, nicméně je to podstatný zdroj uvažování části současné

krajní pravice, která navazuje na myšlenky Alaina de Benoista či Pierra Viala, přičemž se těmto myšlenkám zároveň vzdaluje. Vhodné je také podotknout, že Faye v mnoha případech navazuje na filozofická východiska Julia Evoly, Martina Heideggera, Carla Schmitta, historické poznatky André Lama, etologická východiska Konrada Lorenze, geopolitických představ Roberta Steuckerse či postřehů Friedricha Nietzscheho (a jeho vůle k moci v kontextu národů a kultur) či Giorgia Locchiho. V případě kritiky konzumní společnosti je zmiňován Thorsten Veblen, Guy Debord či Jean Baudrillard.

V knize však absentuje širší geopolitická diskuse, která by představila teoretické pozice například Alfreda Thayera Mahana, Friedricha Ratzela, Rudolfa Kjelléna, Halforda Johna Mackindera, Jamese Burhama či současného ruského geopolitika, filozofa a sociologa Alexandra Geljeviče Dugina. Především Duginovy koncepty (včetně politiky Mezinárodního eurasijského hnutí) a jeho „eurasijství“ jsou v podobném duchu, který představuje Guillame Faye v případě přemítání o možné Evrosibiři. Evrosibiř, stejně jako Duginova Eurasie, je také vysněným cílem pro „kulturně“ uvědomělé a konzervativní Evropany, kteří jsou pod tlakem globalizačních procesů, a to včetně migrace. Rovněž je z jejich představ patrné, že Evropa a Rusko jsou v jakémsi opozičním vztahu vůči USA, které jsou spojovány s „atlantismem“ (reprezentovaným NATO), jenž je charakteristický mj. imperiálními tendencemi.

Kniha „Proč bojujeme“ je výpovědí o jedné z mnoha cest uvažování současné francouzské krajní pravice z prostředí Sdružení pro výzkum a studium evropské kultury (GRECE). Je evidentní, že i G. Faye vychází z genetických pozic (biologické identity) o dědičném předávání genetického patrimonia, které doplňují koncepce O. Spenglera či J. Evoly. Od 70. let však lidé z GRECE byli nuceni reagovat na nové výzvy evropských společností, což se týká jak kooperací s německou či italskou krajní pravicí, tak i širšími geopolitickými úvahami o vztahu k Ruské federaci či USA.

Monografii G. Faye *Proč bojujeme. Manifest evropského odporu. Metapolitický slovník* lze doporučit nejenom sociologům, ale i bezpečnostním analytikům, psychologům, novinářům a široké veřejnosti, která se zajímá o otázky ideologických pozic současné krajní pravice.

Recenze byla publikována v:

Studia Politica Slovaca
Ročník X., č. 1/2017
Časopis pre politické vedy, najnovšie politické dějiny a medzinárodné vztahy
Vydáva Ústav politických ved Slovenskej akadémie ved
ISSN: 1337-8163